Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2024/2994

4.12.2024

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/2994

z 27. novembra 2024,

ktorou sa menia smernice 2009/65/ES, 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/2034, pokiaľ ide o zaobchádzanie s rizikom koncentrácie vyplývajúcim z expozícií voči centrálnym protistranám a s rizikom protistrany pri centrálne zúčtovávaných transakciách s derivátmi

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 53 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskej centrálnej banky ([1]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([2]),

keďže:

(1) Na zabezpečenie súladu s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 ([3]) a riadneho fungovania vnútorného trhu treba v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES ([4]) stanoviť jednotný súbor pravidiel s cieľom riešiť riziko protistrany pri transakciách s derivátmi vykonávaných podnikmi kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (ďalej len „PKIPCP“), ak takéto transakcie zúčtovala centrálna protistrana, ktorej bolo udelené povolenie alebo ktorá bola uznaná v súlade s uvedeným nariadením. Smernicou 2009/65/ES sa ukladajú regulačné limity pre riziko protistrany len vo vzťahu k transakciám s mimoburzovými derivátmi bez ohľadu na to, či deriváty boli centrálne zúčtované. Keďže mechanizmy centrálneho zúčtovania zmierňujú riziko protistrany, ktoré je obsiahnuté v zmluvách o derivátoch, pri určovaní uplatniteľných limitov pre riziko protistrany treba zohľadniť, či derivát centrálne zúčtovala centrálna protistrana, ktorej bolo udelené povolenie alebo ktorá bola uznaná v súlade s nariadením (EÚ) č. 648/2012, a vytvoriť rovnaké podmienky pre deriváty obchodované na burze a mimoburzové deriváty. Na účely regulácie a harmonizácie je takisto treba odstrániť limity pre riziko protistrany len vtedy, keď protistrany využívajú centrálne protistrany, ktorým bolo udelené povolenie alebo ktoré boli uznané v súlade s nariadením (EÚ) č. 648/2012 na poskytovanie zúčtovacích služieb zúčtovacím členom a ich klientom.

(2) S cieľom prispieť k cieľom únie kapitálových trhov sa v záujme efektívneho využívania centrálnych protistrán treba zaoberať určitými prekážkami brániacimi využívaniu centrálneho zúčtovania v smernici 2009/65/ES a poskytnúť objasnenia v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ ([5]) a (EÚ) 2019/2034 ([6]). Nadmerná závislosť finančného systému Únie od systémovo dôležitých centrálnych protistrán z tretích krajín (ďalej len „centrálne protistrany Tier 2“) by mohla vyvolať obavy o finančnú stabilitu, ktoré treba primerane riešiť. S cieľom zabezpečiť finančnú stabilitu v Únii a primerane zmierniť potenciálne riziká rozšírenia škodlivých vplyvov v celom finančnom systéme Únie by sa preto mali zaviesť vhodné opatrenia na podporu identifikácie, riadenia a monitorovania rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám. V tomto kontexte by sa smernice 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/2034 mali zmeniť s cieľom povzbudiť inštitúcie a investičné spoločnosti, aby prijali potrebné kroky na

([1]) Ú. v. EÚ C 204, 12.6.2023, s. 3.
([2]) Pozícia Európskeho parlamentu z 24. apríla 2024 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 19. novembra 2024.
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1).
([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/65/ES z 13. júla 2009 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa podnikov kolektívneho investovania do prevoditeľných cenných papierov (PKIPCP) (Ú. v. EÚ L 302, 17.11.2009, s. 32).
([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 338).
([6]) Smernica Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2034 z 27. novembra 2019 o prudenciálnom dohľade nad investičnými spoločnosťami a o zmene smerníc 2002/87/ES, 2009/65/ES, 2011/61/EÚ, 2013/36/EÚ, 2014/59/EÚ a 2014/65/EÚ (Ú. v. EÚ L 314, 5.12.2019, s. 64).

prispôsobenie svojich obchodných modelov v snahe zabezpečiť súlad s novými požiadavkami na zúčtovanie zavedenými zmenami nariadenia (EÚ) č. 648/2012 obsiahnutými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2987 ([7]), a celkovo zlepšiť svoje postupy riadenia rizík, a to aj vzhľadom na povahu, rozsah a zložitosť svojich trhových činností. Hoci príslušné orgány už majú komplexný súbor opatrení a právomocí v oblasti dohľadu na riešenie nedostatkov v postupoch riadenia rizík inštitúcií a investičných spoločností vrátane požiadavky mať dodatočné vlastné zdroje pri rizikách, ktoré nie sú kryté existujúcimi kapitálovými požiadavkami alebo nimi nie sú kryté dostatočne, tento súbor opatrení a právomocí v oblasti dohľadu by sa mal posilniť o dodatočné konkrétnejšie nástroje a právomoci podľa piliera 2 v kontexte rizika nadmernej koncentrácie vyplývajúcim z expozícií voči centrálnym protistranám.

(3) Keďže ciele tejto smernice, a to konkrétne zabezpečenie toho, aby úverové inštitúcie, investičné spoločnosti a ich príslušné orgány primerane monitorovali a zmierňovali riziko koncentrácie vyplývajúce z expozícií voči centrálnym protistranám Tier 2, ktoré ponúkajú služby podstatného systémového významu, a odstránenie limitov pre riziko protistrany pri transakciách s derivátmi, ktoré centrálne zúčtováva centrálna protistrana, ktorej bolo udelené povolenie alebo ktorá bola uznaná v súlade s nariadením (EÚ) č. 648/2012, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a účinkov činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, Únia môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(4) Smernice 2009/65/ES, 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/2034 by sa preto mali zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Zmeny smernice 2009/65/ES

Smernica 2009/65/ES sa mení takto:

1. V článku 2 ods. 1 sa dopĺňa toto písmeno:

„v) ‚centrálna protistrana' je centrálna protistrana v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 (*).

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1)."

2. Článok 52 sa mení takto:

a) v odseku 1 druhom pododseku sa úvodné slová nahrádzajú takto:

„Riziková expozícia voči protistrane PKIPCP pri transakcii s derivátmi, ktorú centrálne nezúčtováva centrálna protistrana, ktorej bolo udelené povolenie v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) č. 648/2012 alebo ktorá bola uznaná v súlade s článkom 25 uvedeného nariadenia, nesmie prekročiť:";

b) odsek 2 sa mení takto:

i) prvý pododsek sa nahrádza takto:

([7]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/2987 z 27. novembra 2024, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 575/2013 a (EÚ) 2017/1131, pokiaľ ide o opatrenia na zmiernenie nadmerných expozícií voči centrálnym protistranám z tretích krajín a na zlepšenie efektívnosti zúčtovacích trhov Únie (Ú. v. EÚ L, 2024/2987, 4.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

„Členské štáty môžu zvýšiť 5 % limit stanovený v odseku 1 prvom pododseku najviac na 10 %. Ak ho zvýšia, celková hodnota prevoditeľných cenných papierov a nástrojov peňažného trhu, ktoré má PKIPCP v emitentoch, do ktorých investoval viac ako 5 % svojich aktív, však nesmie presiahnuť 40 % hodnoty jeho aktív. Toto obmedzenie neplatí pre vklady alebo transakcie s derivátmi s finančnými inštitúciami, ktoré podliehajú dohľadu nad obozretným podnikaním.“;

ii) v druhom pododseku sa písmeno c) nahrádza takto:

„c) expozície vyplývajúce z transakcií s derivátmi s týmto subjektom, ktoré centrálne nezúčtováva centrálna protistrana, ktorej bolo udelené povolenie v súlade s článkom 14 nariadenia (EÚ) č. 648/2012 alebo ktorá bola uznaná v súlade s článkom 25 uvedeného nariadenia.“

Článok 2

Zmeny smernice 2013/36/EÚ

Smernica 2013/36/EÚ sa mení takto:

1. V článku 74 ods. 1 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) účinné postupy na identifikáciu, riadenie, monitorovanie a vykazovanie rizík, ktorým sú alebo ktorým by mohli byť vystavené, vrátane rizík ESG v krátkodobom, strednodobom a dlhodobom horizonte, ako aj rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám, pričom sa zohľadňujú podmienky stanovené v článku 7a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 (*);

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1).“

2. V článku 76 ods. 2 sa dopĺňa tento pododsek:

„Členské štáty zabezpečia, aby riadiaci orgán vypracoval osobitné plány a kvantifikovateľné ciele v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012 na monitorovanie a riešenie rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám ponúkajúcim služby podstatného systémového významu pre Úniu alebo jeden či viaceré jej členské štáty.“

3. V článku 81 sa dopĺňa tento odsek:

„Príslušné orgány posudzujú a monitorujú vývoj postupov inštitúcií týkajúcich sa riadenia ich rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám vrátane plánov vypracovaných v súlade s článkom 76 ods. 2 piatym pododsekom tejto smernice, ako aj pokrok dosiahnutý pri prispôsobovaní ich obchodných modelov požiadavkám stanoveným v článku 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012.“

4. V článku 100 sa dopĺňa tento odsek:

„5. EBA v spolupráci s ESMA vypracuje usmernenia v súlade s článkom 16 nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 s cieľom stanoviť konzistentnú metodiku na začlenenie rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám do stresového testovania orgánmi dohľadu.

EBA vydá usmernenia uvedené v prvom pododseku tohto odseku do 25. júna 2026.“

5. V článku 104 ods. 1 sa dopĺňa toto písmeno:

„o) požadovať od inštitúcií, ak sa príslušný orgán domnieva, že existuje riziko nadmernej koncentrácie vyplývajúce z expozícií voči centrálnej protistrane, aby znížili expozície voči tejto centrálnej protistrane alebo aby opätovne preskupili expozície na všetkých svojich zúčtovacích účtoch v súlade s článkom 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012.“

Článok 3

Zmeny smernice (EÚ) 2019/2034

Smernica (EÚ) 2019/2034 sa mení takto:

1. V článku 3 ods. 1 sa dopĺňajú tieto body:

„34. ‚centrálna protistrana' je centrálna protistrana v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 (*);

35. ‚kvalifikovaná centrálna protistrana' alebo ‚QCCP' je kvalifikovaná centrálna protistrana alebo ‚QCCP' v zmysle vymedzenia v článku 4 ods. 1 bode 88 nariadenia (EÚ) č. 575/2013;

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 zo 4. júla 2012 o mimoburzových derivátoch, centrálnych protistranách a archívoch obchodných údajov (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 1)."

2. V článku 26 ods. 1 sa písmeno b) nahrádza takto:

„b) účinné postupy na identifikáciu, riadenie, monitorovanie a vykazovanie rizík, ktorým investičné spoločnosti sú alebo by mohli byť vystavené, alebo rizík, ktoré predstavujú alebo by mohli predstavovať pre iných, vrátane rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám, pričom sa zohľadňujú podmienky stanovené v článku 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012;".

3. V článku 29 sa odsek 1 mení takto:

a) dopĺňa sa toto písmeno:

„e) významných zdrojov a účinkov rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám a akéhokoľvek významného vplyvu na vlastné zdroje.";

b) za piaty pododsek sa vkladá tento pododsek:

„Členské štáty na účely prvého pododseku písmena e) zabezpečia, aby riadiaci orgán vypracoval osobitné plány a kvantifikovateľné ciele v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012 na monitorovanie a riešenie rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám ponúkajúcim služby podstatného systémového významu pre Úniu alebo jeden či viaceré jej členské štáty."

4. V článku 36 ods. 1 sa dopĺňa tento pododsek:

„Na účely prvého pododseku písmena a) príslušné orgány posudzujú a monitorujú vývoj postupov investičných spoločností týkajúcich sa riadenia ich rizika koncentrácie vyplývajúceho z expozícií voči centrálnym protistranám vrátane plánov vypracovaných v súlade s článkom 29 ods. 1 tejto smernice, ako aj pokrok dosiahnutý pri prispôsobovaní ich obchodných modelov požiadavkám stanoveným v článku 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012."

5. V článku 39 sa odsek 2 mení takto:

a) úvodné slová sa nahrádzajú takto:

„Príslušné orgány majú na účely článku 29, článku 36, článku 37 ods. 3 a článku 38 tejto smernice a na účely uplatňovania nariadenia (EÚ) 2019/2033 aspoň tieto právomoci:";

b) dopĺňa sa toto písmeno:

„n) „požadovať od investičných spoločností, aby znížili expozície voči centrálnej protistrane alebo aby opätovne preskupili expozície na všetkých svojich zúčtovacích účtoch v súlade s článkom 7a nariadenia (EÚ) č. 648/2012, ak sa príslušný orgán domnieva, že existuje nadmerné riziko koncentrácie vyplývajúce z expozícií voči tejto centrálnej protistrane."

Článok 4

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 25. júna 2026. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 5

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 6

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Štrasburgu 27. novembra 2024

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predseda*
R. METSOLA	BÓKA J.